

Sønderjylland og Sort Sol

27. – 30. september.
2017

Rejsen foregik i dagene fra onsdag den 27. september til og med lørdag den 30. september. Den var arrangeret af Lokalkomiteéen for Ældre Sagen i Hundested, og Nancy Viborg var kontaktperson og havde bestilt hos Panter rejser. Prisen var 3.699,00 kr. /person. Fra Hundested deltog der 36 personer.

Onsdag den 27. september.

Planen var afgang fra Havnekiosken klokken 8. Men på grund af trafikale vanskeligheder på vej til Hundested blev klokken 8.30, og der blev hentet rundstykker og sandwich hos bageren i Nørregade.

Da vi kom afsted, og kursen var sat mod Ribe, bød guiden John velkommen og fortalte, at chaufføren hed Per (Lille Per) og at hans eget navn var John (John Poul Sydost Qooqqut Burfell Jensen). Derefter berettedes lidt om turens program.

Da vi nåede Roskilde, blev der serveret kaffe og rundstykker i bussen.

Umiddelbart før Storebæltsbroen fortalte John om broen, og da vi kom ud på broen fortalte Per om tunnelen til togene under Storebælt.

Da var vi kommet over broen, var der rast på pladsen umiddelbart efter broen til klokken 11.25.

Turen gik derefter videre over Fyn, hvor vi fik historien om Odense.

Da vi nåede Lillebæltsbroen, blev der serveret sandwich i bussen.

Derefter fik vi af John historien om Ribe, som var vores næste stop. I Ribe bor der 8251 personer. (som i Hundested!)

Rundtur i Ribe.

I Ribe, hvortil vi ankom klokken 13, gik vi en tur rundt i byen, som er Danmarks ældste. Først forbi Anskar Kirke. Derefter forbi Hotel Dagmar, som er Danmarks ældste hotel og ned ad "gågaden" forbi Weis Stue, som er Danmarks ældste værtshus. Til sidst så vi på Stormflodssøjlen, der viser oversvømmelser gennem årene.

Næste stop med bussen var Den gamle Digegreves gård i Ballum.

Her fik vi på gården fortalt alt om det sønderjyske kaffebord og derefter historien om gården og Digegreven, mens vi nød det dejlige kagebord. www.klaegager.dk

Efter 1½ time på gården fortsatte turen mod vores førstedagsmål, Rudbøl Grænsekro.

På turen dertil fik vi en orientering om programmet for næste dag samt om Sort Sol, som var på programmet for aftenen inden middagen på kroen. Klokken 16.30 ankom vi til kroen.

www.rudbol.dk

Klokken 17.30 var der afgang til Aventoft, hvortil der er 4 km. Vi havde fået en lokal guide med i bussen, og på vejen dertil fortalte hun, at Sort Sol skal opleves i foråret i marts-april og i sensommeren i september-oktober. Over 1 million stære opsøger marsken for at finde deres livret, insektlarver, samt overnatning inden næste træk. Hun sagde også, at hun nu håbede, at vi fik oplevet det fantastiske syn, når stærene farver himlen sort i deres enestående luftballet for at finde deres overnatningssted. Det skal ses og opleves, og det fik vi netop.

Udsigt fra værelse 16.

Rundtur i Rudbøl.

Lidt før 19.00 kørte vi igen til kroen, hvor der var middag klokken 19. Og nu regnede det ganske lidt.

Aftensmaden var Dansk Bøf og Citronfromage.

Torsdag den 28. september.

Morgenmad klokken 7.

Klokken 8. var der afgang til turens næste oplevelse, som var Eidersperrwerk og Friedrichstadt.

Da vi var kommet i gang, fortalte John om delstaterne i Tyskland, især Slesvig Holstein.

Forbi Niebüll, hvorfra der er afgang mod tog til øen Sild og videre mod Husum, hvor der før vi nåede byen, var et lille stop i vejkanen på en lille rastepads. Her blev der serveret kaffe og en lille en til halsen, sponsoreret af en deltager, der havde glemt sit pas på hotellet.

Lidt over 9 fortsatte turen, og temperaturen udenfor var 14 grader, og vi krydsede Eideren.

På vej til Eidersperrwerk fortalte guiden om dæmningen, som ligger ved munden af Ejderen i nærheden af byen Tønning i det sydvestlige Sydslesvig. Formålet er landets beskyttelse mod stormfloder og regulering af vandstanden i Ejderen. Før oprettelsen af dæmningen påvirkede tidevandet Ejderens vandstand helt op til Rendsborg. Dæmningen har en længde på 4,9 km og formindskede dermed dige linjen ved Ejderens munding fra 60 km til nu kun 4,9 km.

Eidersperrwerk dæmningen.

Dæmningen blev indviet den 20. marts 1973 efter en byggetid på godt 5 år. Byggeomkostningerne, 600 pæle af stål og beton, der blev drevet mere end 20 meter ned i undergrunden beløb sig til 87 mio. Euro. Som følge af nye strømningsforhold opstod der få år efter indvielsen et hul foran dæmningen, som måtte opfyldes med cirka 20.000 sandsække i 1980-erne.

Klokken 11 blev der serveret Lumumba uden for bussen, og umiddelbart efter sad vi igen i bussen, og turen gik mod Friedrichstadt. På vej dertil fortalte guiden om Tønning og vores næste mål, Friedrichstadt.

Om Friedrichstadt fortalte han bl.a.: Frederiksstad (tysk *Friedrichstadt*) er med sine cirka 2.500 indbyggere en mindre by i den sydvestlige del af Sydslesvig direkte ved udmundingen af floden Trenen i Ejderen. Byen med sine retvinklede gadestrukturer, kanaler og mange huse i nederlandsk renæssancestil minder om en typisk hollandsk by. Grunden er, at byen i 1600-tallet blev bygget af tilflyttede nederlandske religiøse flygtninge, som blev kaldt til Sydslesvig af den gottorpske hertug Frederik 3. I dag findes stadig flere trossamfund i den lille by: tyske og danske protestanter, katolikker og nederlandske menonitter og remonstranter. Der er dog ingen jødiske, unitariske eller kvækeriske menigheder i byen længere. På grund af de mange religionssamfund i byen blev Frederiksstad også kaldt *Toleranceby*.

Klokken 11.30 kørte vi ind og parkerede bussen, og der var tid at opleve byen, inden vi skulle ud og sejle på kanalerne klokken 14.

Klokken 14 sad vi så i båden og fik orientering, af en dansktalende guide om turen som varede 1 time.

Tilbage i bussen var næste mål grænsebutikken Fleggaard i Aventoft.

På vej til Aventoft var der sket et uheld, og chaufføren måtte finde en anden vej.

Klokken 16.40 nåede vi Fleggaard, hvor der var en lille times pause.

For god opførsel og -handel gav Fleggaard alle en lille "shot" som tak for besøget.

Lidt før klokken 18 var vi tilbage på kroen, og klokken 19 var der aftensmad med kalkunbryst og æblekage.

Fredag den 29. september.

Morgenmad fra klokken 8.

Afgang mod Møgeltønder og Tønder klokken 9.30.

Første stop var Møgeltønder, og i bussen på vej dertil fortalte guiden om byen, som har 839 indbyggere, og som ligger fire kilometer vest for Tønder. Byen ligger i Tønder Kommune og tilhører Region Syddanmark. Møgeltønder er kendt for Schackenborg Slot og er opstået omkring slottet, som indtil 2014 beboedes af Prins Joachim.

Klokken 10 ankom vi til Møgeltønder, hvor der var en times ophold til på egen hånd at gå en tur i byen.

Møgeltønder Kirke.

Møgeltønder.

Klokken 11 var der afgang mod Tønder, hvor vi var ca. 10 minutter efter. På vej dertil fortalte guiden lidt om Tønder, som ligger 5 km. fra den dansk-tyske grænse. Byen ligger lavt på overgangen mellem Hede sletten og marsken og afgrænses af Vidå mod syd. Landevejene rute 8, 11 og 25 mødes i Tønder.

Tønder er en moderne skole- og erhvervsby med bl.a. aluminiumsbearbejdning, fotolaboratorium, støbefabrikker og et aktivt handelsliv kombineret med smuk gammel arkitektur. Erhvervslivet domineres i dag af enkelte store virksomheder som Norsk Hydro Aluminium, Pro Rengøring og Brdr. Hartmann A/S. Desuden har skokoncernen ECCO et kursus- og konferencecenter tæt ved byen.

Nærmeste naboby er Møgeltønder, som ligger kun 4 kilometer vest for byen. Tønder har daghospital, gymnasium, hf, VUC, handelsgymnasium og en teknisk skole. Tønder Station har flere daglige afgang til Esbjerg, og der er også daglige afgang til Niebüll/Tyskland med Arriva. Hvert år i august har man den traditionsrige Tønder Festival, som især byder på folke- og jazzmusik. I julemåneden er Tønder især kendt for sit julemarked og Det Gamle Apotek, som rummer Skandinaviens største juleudstilling, og så taler halvdelen af indbyggerne i byen tysk.

Klokken 15.40 var der afgang mod Fleggaard i Aventoft, hvor der nu var mulighed for at købe det, der skulle medbringes til Hundested.

Igen skænkede Fleggaard en lille en ude ved bussen, og alle fik også foræret en flaske vin.

På vej til grænsen.

En fod i Danmark og en i Tyskland.

Klokken 16 var vi tilbage på kroen, og umiddelbart efter var der en lille gåtur, for dem der ønskede det, til grænsen. Her var det muligt på grænsestenen at stå med den ene fod i Danmark og den anden i Tyskland lige midt på.

Bagefter gik mange ind på den gamle tyske grænsekro, og fik en forfriskning inden turen tilbage til vores kro.

Middagen var "Tag selv bord" klokken 19.

Lørdag den 30. september.

Morgenmad klokken 8 og "pakke bus" klokken 8.50.

Klokken 9 var der afgang mod Flensburg, og guiden fortalte om byen. Temperaturen uden for var 14 grader.

Guiden fortalte at Flensburg ligger i bunden af Flensburg Fjord i den tyske delstat Slesvig-Holsten og har 91.832 indbyggere. Der er desuden et stort antal indbyggere i de omkringliggende forstæder. Flensburg er den vigtigste by i Sydslesvig. Efter Kiel og Lübeck er det den tredjestørste by i Slesvig-Holsten. Det er samtidig den nordligste større by på det tyske fastland.

Byen er et handelsmæssigt center med en del grænsehandel samt turisme og søfart. Den har et rigt tysk-dansk kulturliv med både tysk- og dansk teater, biblioteker, kirker og skoler.

Det danske mindretal er stærkt repræsenteret i byen, bl.a. ved Dansk Skoleforening, Duborg-Skolen, Dansk Kirke i Sydslesvig, Dansk Sundhedstjeneste, Sydslesvigsk Forening og Sydslesvigsk Vælgerforening (SSV) samt den dansksprogede Flensburg Avis. Flensburg Universitet blev oprettet i 1994 og har 4.600 studerende, mens Ingeniørhøjskolen har 4.000 studerende.

Herefter hørte vi om de tyske floder.

Klokken 10 nåede vi Flensburg, og så var der 1½ time til at nyde byen.

På vej til gågaden.

I gågaden.

Klokken 12 forlod vi Flensburg, og næste stop var Christiansfeld, hvor vi var klokken 13.

Her var der mulighed for at købe honningkager flere steder i byen. Der blev også en lille rundtur i byen i regnvej. Bl.a. var vi inde og se Brødremenighedens smukke traditioner med kirken og kirkegården Gudsageren.

Næste stop var Grænsemuseet. Et spændende besøg fra ikke mindst genforeningens tid.

Grænsemuseet.

Det var den sidste oplevelse på denne gode tur, hvor vejret var perfekt. Det regnede kun i Christiansfeld, når vi var uden for bussen. Den øvrige regn fik vi, når vi sad i bussen.

På vej tilbage i bussen var der en lille konkurrence arrangeret af guiden John. Konkurrencen gik ud på, hvor meget vi kunne huske af det, John havde fortalt på turen.

Da vi noget senere kørte forbi Sprogø fortalte chaufføren "Lille Per" om øen.

Sprogø.

Var tilbage i Hundested klokken 18.45.

Igen en tur med Ældre Sagen – det er sagen.

At rejse er at leve.

Skribent: Ernst Peters.

Gennemlæst: Stephan Pedersen.